

Procedure afsluiten verwerkersovereenkomst e.a.

Versiebeheer

Datum	Versienr.	Omschrijving	Auteur	Review
13-01-2020	0.1	Concept	Wieke Lap	
22-04-2020	1.0	Definitief	Wieke Lap	

1. Inleiding

Wanneer het waterschap de verwerking van persoonsgegevens uitbesteedt aan een externe partij dan is het vanuit de privacywetgeving verplicht om afspraken te maken over de verwerking van deze gegevens. Deze afspraken moeten schriftelijk worden vastgelegd. Het document waarin de afspraken staan beschreven wordt een *Verwerkersovereenkomst* genoemd. De AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) schrijft voor dat er een verwerkersovereenkomst moet zijn als:

1. Het waterschap persoonsgegevens voor iemand verwerkt;
2. Het waterschap persoonsgegevens aan een derde ter beschikking stelt voor verwerking.

Het is niet altijd nodig een (uitgebreide) verwerkersovereenkomst op te stellen. Dat is bijvoorbeeld het geval als de derde zelf een verwerkersverantwoordelijke is. Afspraken tussen de partijen worden dan vastgelegd in een hoofdovereenkomst, algemene voorwaarden, e.a. Daarnaast hangt er vanaf wat de verwerkersactiviteiten zijn van de derde.

2. Achtergrond en aanleiding

Aanleiding tot het opstellen van deze procedure is om tijdens het inkoopproces meer duidelijkheid te bieden bij het bepalen of er een verwerkersovereenkomst met een derde partij moet worden afgesloten.

Voorafgaande aan het opstellen van deze procedure zijn aan de hand van een discussienota met voorbeeldsituaties tijdens het Privacydesk overleg van 26 november 2019 afspraken gemaakt over hoe te handelen in voorkomende situaties.

3. Doelstelling

Het doel van deze procedure is om budgethouders/interne opdrachtgever tijdens het inkooptraject een juiste keuze te kunnen laten maken over de manier van vastlegging van de verwerking van persoonsgegevens door externe partijen, zodat aan de voorwaarden van de AVG wordt voldaan. Team Inkoop heeft hierbij een adviserende en ondersteunende rol.

4. Reikwijdte

In de procedure is vastgelegd hoe met behulp van de basis uitgangspunten, het bijgevoegde stroomschema (bijlage 2) en de voorbeeldsituaties (bijlage 3) kan worden bepaald wanneer er wel of geen verwerkersovereenkomst met een externe partij afgesloten moet worden en welk model en/of voorwaarden van toepassing zijn.

Voor het opstellen van een verwerkersovereenkomst, wordt gebruik gemaakt van het standaardmodel van Het Waterschapshuis uit 2018.

Als het gaat om de algemene voorwaarden dan zijn de Algemene Waterschapsvoorwaarden bij IT-overeenkomsten 2018 (AWBIT-2018) en voor Diensten (AWVODI-2018) van toepassing. Indien van toepassing kunnen aanvullende afspraken in het inkoopcontract worden opgenomen.

5. Procedure eigenaar

De eigenaar van deze procedure is de Privacy Officer. In samenwerking met de coördinator Inkoop zorgt deze voor een actuele beschrijving van het te doorlopen proces.

6. Risico's

Het waterschap is verplicht om verantwoording af te leggen over de gegevensverwerkingen als de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) daar om vraagt. Het waterschap moet kunnen aantonen dat een verwerking aan de belangrijkste beginselen van verwerking voldoet, zoals rechtmatigheid, transparantie, doelbinding en juistheid. Tevens moet worden aangetoond dat het de juiste technische en organisatorische maatregelen heeft genomen om de persoonsgegevens te beveiligen. Zonder verwerkersovereenkomst, de algemene inkoopvoorwaarden of andere vastgelegde

afspraken in het inkoopcontract kan het waterschap hieraan niet voldoen. Het waterschap riskeert dan een boete van de AP.

7. Basis uitgangspunten

Definities.

Onderstaande definities geven nadere informatie over verwerken, een verwerkingsverantwoordelijke, een verwerker, een verwerking en een verwerkersovereenkomst.

Verwerken in kader van de AVG

Onder verwerken wordt verstaan alle handelingen die een organisatie kan uitvoeren met persoonsgegevens, van verzamelen tot en met vernietigen.

Handelingen die er volgens de AVG in ieder geval onder vallen zijn: het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, doorzenden, verspreiden, beschikbaar stellen, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, afschermen, wissen en vernietigen van gegevens.

Art. 4, lid 7 AVG: **Verwerkingsverantwoordelijke**: een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.

Art. 4, lid 8 AVG: **Verwerker**: een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat ten behoeve van de verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens verstrekt.

Art. 4, lid 2 AVG: **Verwerking**: een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens.

Art. 28, lid 3 AVG: **Verwerkersovereenkomst**: De verwerking door een verwerker wordt geregeld in een overeenkomst of andere rechtshandeling krachtens het Unierecht of het lid statelijke recht die de verwerker ten aanzien van de verwerkingsverantwoordelijke bindt, en waarin het onderwerp en de duur van de verwerking, de aard en het doel van de verwerking, het soort persoonsgegevens en de categorieën van betrokkenen en de rechten en verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke worden omschreven.

Beoordeling wie verwerkersverantwoordelijke en verwerker is (zie ook bijlage 1).

De AVG stelt verschillende eisen aan verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers. Om te bepalen of een partij als verwerker of verwerkingsverantwoordelijke optreedt, is het volgende van belang en bepalend:

- de formeel juridische bevoegdheid om doel en middelen van de gegevensverwerking vast te stellen;
- de functionele inhoud van het begrip.

Doorslaggevend is wie uiteindelijk bepaalt of er gegevens worden verwerkt en zo ja, welke verwerking, van welke persoonsgegevens en voor welk doel. Tevens is van belang wie beslist over de middelen en de wijze voor die verwerking. Dit laatste criterium is echter niet doorslaggevend van aard. Het bepalen van de verwerkingswijze zal veelal zijn afhankelijk zijn van de deskundigheid die de verwerker in huis heeft. De feitelijke situatie en de feitelijke invloed over wat er met de gegevens gebeurt is bepalend.

Wanneer een derde partij zelf verwerkingsverantwoordelijke is of wanneer het waterschap en de derde samen verwerkingsverantwoordelijke zijn voor de gegevensverwerking, dan worden afspraken gemaakt over de zorgvuldige omgang met persoonsgegevens. Bijvoorbeeld over de wijze van uitwisseling van gegevens. Bij een gezamenlijke verantwoordelijkheid dienen de partijen onderling afspraken te maken over de rechten en plichten uit de AVG. Burgers moeten namelijk weten bij wie zij terecht kunnen om de rechten uit de AVG uit te oefenen.

Als 1 van de volgende 3 situaties van toepassing is, is de betreffende organisatie verwerkingsverantwoordelijke:

1. *Feitelijke invloed.*

De organisatie bepaalt met welk doel de persoonsgegevens worden verwerkt en de manier waarop dat gebeurt. De andere partij moet de instructies opvolgen. De gezagsverhouding kan bijvoorbeeld blijken uit de schriftelijke afspraken die gemaakt zijn (bijvoorbeeld in de verwerkersovereenkomst). Uiteindelijk is doorslaggevend wie in de praktijk daadwerkelijk de beslissingen neemt.

2. *Uitdrukkelijke juridische bevoegdheid.*

In de wet staat expliciet genoemd dat de organisatie bepaalde persoonsgegevens mag of moet verwerken.

3. *Impliciete bevoegdheid.*

In de wet staat niet expliciet benoemd dat de organisatie bepaalde persoonsgegevens mag of moet verwerken. Maar het ligt wel voor de hand dat de organisatie dat moet doen. Denk aan een werkgever die persoonsgegevens van zijn medewerkers verwerkt. Of een vereniging die de gegevens van haar leden verwerkt.

8. *Procesbeschrijving*

Hieronder zijn de processtappen weergegeven die aan het inkooptrajectformulier worden toegevoegd zodat budgethouders/interne opdrachtgever de juiste stappen doorlopen voor het afsluiten van een verwerkers-overkomst.

1. Beoordeel of er sprake is van het verwerken van persoonsgegevens.
2. Beoordeel wie verwerkersverantwoordelijke en wie verwerker is (zie bijlage 1.).
3. Check aan de hand van het stroomschema verwerkersovereenkomst of er een verwerkersovereenkomst moet worden afgesloten en zo ja welk model (zie bijlage 2. en 3.).
4. Vraag eventueel Team Inkoop om advies c.q. ondersteuning.
5. Vermeld op inkoopcontractformulier welke documenten: soort verwerkersovereenkomst en inkoopvoorwaarden van toepassing zijn.
6. Sla de uitgewerkte documenten op in JOIN en voeg deze toe aan het zaaktype data vastleggen, register verwerkingsactiviteiten en registreer deze overeenkomst ook in het "contractenboek".

9. *Procesbeschrijving periodieke controle*

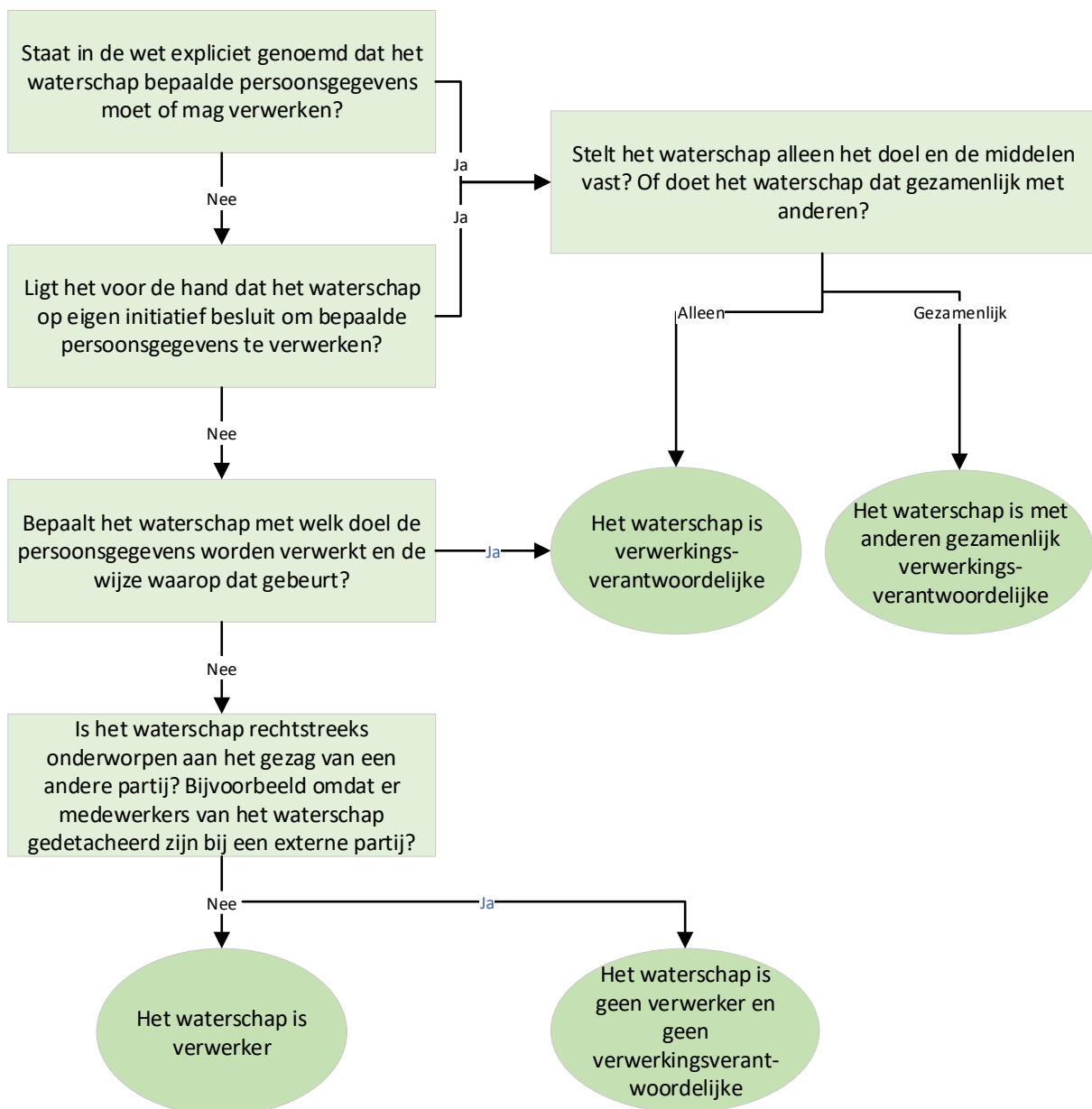
De procesmanagers zijn verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering van de procedure door de budgethouders/interne opdrachtgever. Dit betreft de zogenaamde eerste lijns controle.

Onderdeel van het toetsing- en auditplan privacy is het periodiek toetsen van de uitvoering door de Privacy Officer c.q. de Functionaris Gegevensbescherming (FG).

BIJLAGE 1.

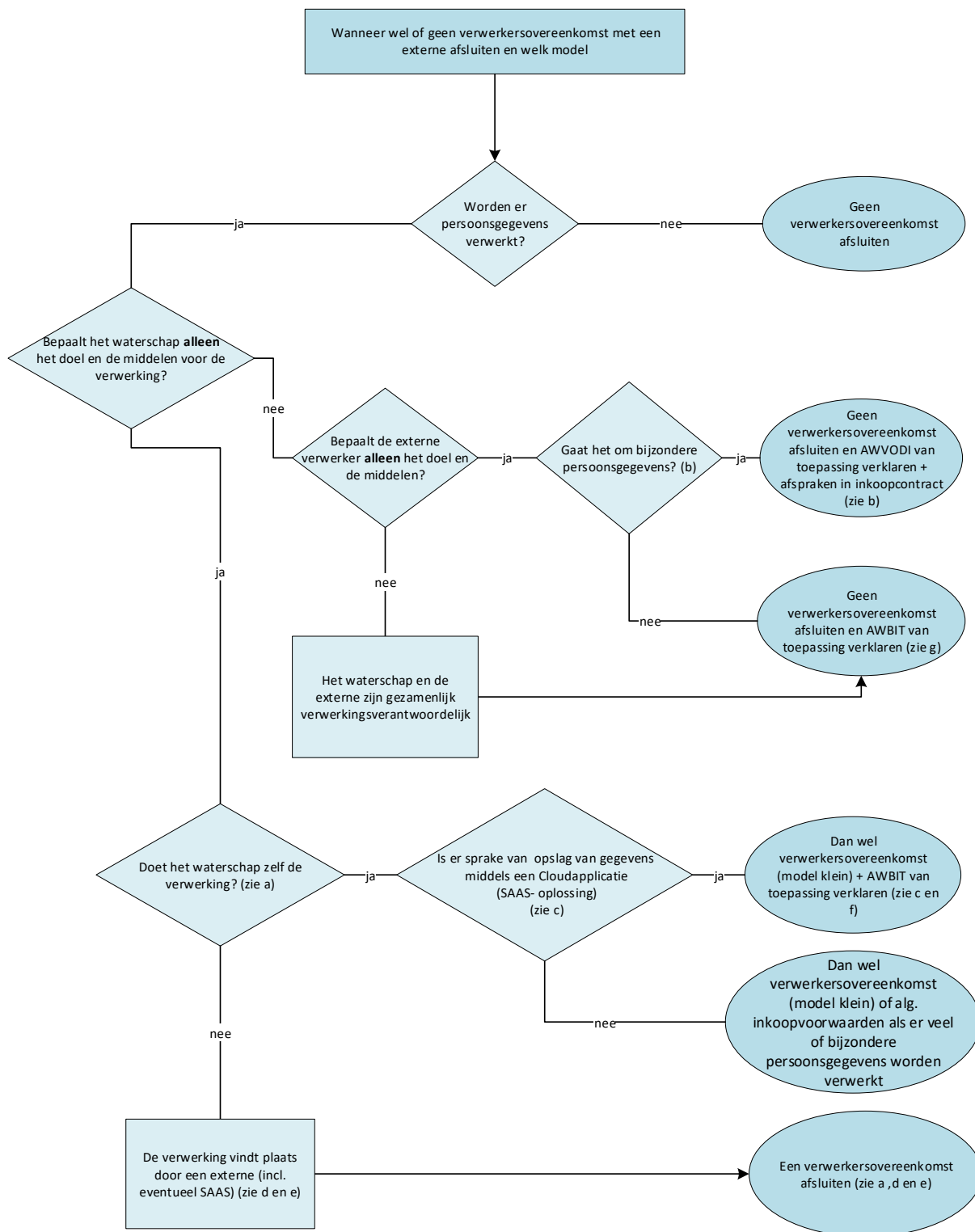
Stroomschema: ben ik verwerker of verwerkingsverantwoordelijke?

Werkt het waterschap samen met een andere partij bij het verwerken van bepaalde persoonsgegevens? Dan helpt dit stroomschema om te bepalen of het waterschap de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker is.

BIJLAGE 2.

Stroomschema verwerkersovereenkomst

BIJLAGE 3.

Voorbeeldsituaties.

- a. Uitvoering van de salarisadministratie door ADP. Het waterschap heeft de persoonsgegevens en bepaalt het doel (wettelijke verplichting). Het waterschap doet zelf een deel van de verwerking maar een belangrijk deel van de verwerking ligt bij ADP.
Conclusie: een verwerkersovereenkomst afsluiten.
- b. Uitvoering van de ARBO-taken. Het enige wat het waterschap doet is het registreren van de ziektegevallen (niet de aard van de ziekte). Het waterschap heeft de verplichting een Arbodienst in te schakelen. Deze is op basis van de wet zelf een verwerkersverantwoordelijke (bepaalt zelf het doel).
Conclusie: geen verwerkersovereenkomst afsluiten en AWWODI van toepassing verklaren + aanvullende afspraken in het inkoopcontract.
- c. Het waterschap slaat persoonsgegevens op in een cloudapplicatie (SAAS-oplossing). De enige verwerking door de derde is het opslaan van gegevens. De verwerking vindt verder volledig plaats door het waterschap en is ook als zodanig afgeschermd in het proces/programma (in de autorisatietabel). Bijv. Powerbrowser, JOIN.
Conclusie: wél een verwerkersovereenkomst (model klein) afsluiten en AWWODI van toepassing verklaren en met name wijzen op de geheimhouding (derde heeft inzage in de gegevens).
- d. Uitvoering digitaal loket voor o.a. vergunningaanvragen etc. (SIM-groep). Een deel van de verwerking (aansluiting/controle met DigiD en koppeling met BRP) vindt plaats door SIM-groep. Dat is een belangrijk deel van de verwerking. De aanvragen worden verwerkt door het waterschap.
Conclusie: een verwerkersovereenkomst afsluiten.
- e. Opdracht tot het drukken van een personeelsblad. In het blad komen persoonsgegevens voor zoals foto's en andere informatie over personen. Het waterschap bepaalt het doel, namelijk communicatie door middel van een blad. De drukker verwerkt feitelijke persoonsgegevens (waaronder privéadressen van werknemers en bestuurders).
Conclusie: een verwerkersovereenkomst afsluiten.
- f. On-site applicaties met persoonsgegevens erin worden onderhouden door de leverancier en kan op deze wijze raadplegen. Doel van de verwerking is bepaald door het waterschap. De service van de leverancier gaat over de werking van de applicatie en niet over de verwerking van persoonsgegevens. Echter, als de leverancier gegevens in kan zien is dat een verwerking in opdracht van het waterschap.
Conclusie: wel een verwerkersovereenkomst (model klein) afsluiten en AWWODI van toepassing verklaren en met name wijzen op de geheimhouding (derde heeft inzage in de gegevens)
- g. Het waterschap huurt personeel in van een uitzendbureau/detacheerder. De derde bepaalt het doel (namelijk persoonsgegevens verzamelen om personeel te kunnen plaatsen bij andere organisaties). De persoonsgegevens die het waterschap heeft betreft CV's en NAW-gegevens en mogelijk bankgegevens. Daarvoor is het waterschap zelf verwerkersverantwoordelijk. Het waterschap levert zelf geen persoonsgegevens aan het uitzendbureau (behalve dan zakelijke contactgegevens).
Conclusie: geen verwerkersovereenkomst afsluiten.
- h. Bij 'Werken' wanneer bijv. de UAV en UAV-GC van toepassing is en er worden Algemene Kadastrale Registratie (AKR) gegevens verstrekt ten behoeve van de werkzaamheden dan wordt er geen verwerkersovereenkomst afgesloten, maar worden aannemers dan wel directievoerders (die handelen namens opdrachtgever) geattendeerd op een aantal zaken. Bijvoorbeeld dat bij het verstrekken van (persoons)gegevens dat die gegevens alleen mogen worden gebruikt, voor de uitvoering van hun werkzaamheden, het doel waarvoor ze moeten worden gebruikt, in opdracht van het waterschap. Met andere woorden: worden er alleen contactgegevens uitgewisseld, en is er geen sprake van uitwisseling van gegevens omtrent bankrekeningnummers en/of BSN-gegevens dan is een verwerkersovereenkomst niet nodig.

Conclusie: geen verwerkersovereenkomst afsluiten maar het volgende tekstvoorstel toevoegen:
Vanuit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) wil het waterschap u wijzen op een aantal zaken:

- 1. de door opdrachtgever via de directievoerder aan de aannemer verstrekte AKR-gegevens mogen alleen ten behoeve van het genoemde project worden gebruikt en niet voor andere projecten dan wel doeleinden;*
- 2. de door opdrachtgever via de directievoerder aan de aannemer verstrekte AKR-gegevens – die persoons gerelateerd zijn –, mogen niet worden verstrekt aan derden.*